

ПОЛІФОНІЧНА НАРАТИВНІСТЬ ДИСКУРСУ БЛОГУ

У статті розглядаються основні лінгвістичні ознаки наративу.

Аналізується поліфонічно наративний дискурс англomовного блогу, та виділяються його наративні рівні. Наскрізною ланкою побудови наративного дискурсу визначається «точка зору».

Ключові слова: наратор, наратив, поліфонічність, дискурс, блог, точка зору.

Perederiy VA Polyphonic narrative discourse of the blog. The article focuses on the main linguistic features of narrative.

Polyphonic narrative discourse of English blog is analyzed and its narrative levels are highlighted. The construction of cross-cutting element of the narrative discourse is determined by the "point of view."

Key words: narrator, narrative, polyphony, discourse, blog, point of view.

Вісімдесяті роки ХХ сторіччя знаменували собою початок "наративного повороту" у науці, лейтмотивом якого стало твердження, що функціонування різних форм знання можна зрозуміти лише шляхом розгляду їхньої наративної, розповідної природи [Ліотар 1998, с. 56]. Наративний поворот пов'язаний з усвідомленням важливості розповіді у людському житті. Не викликає сумнівів значущість наративу не лише у художній літературі й ораторському мистецтві, а й у науковому дискурсі й у побутовому спілкуванні.

Фредрик Джеймісон вважає, що наративна процедура «створює реальність», стверджуючи як її відносність так і свою «незалежність» від отриманого сенсу. Бартом текст розглядається як «ехокамера», яка повертає суб'єкту лише привнесений ним зміст, а розповідь ведеться заради самої оповіді, а не заради прямого впливу на дійсність, тобто, кінець кінцем, поза межами будь-якої функції, окрім символічної діяльності як такої. Порівнюючи класичну працю — «твір» і постмодерністський «текст» Барт пише, що твір замкнутий, зводиться до певного означуваного. У тексті, навпаки, означуване постійно відкладається на майбутнє.

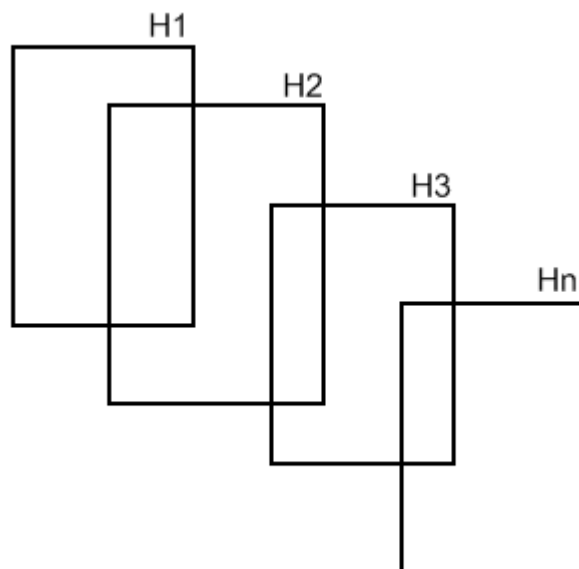
За ідеями М. Постера, зміст оповідання розуміється у процесі нарації, тобто мислиться як позбавлений якогось певного онтологічного забезпечення і такий, що виникає в акті суто суб'єктивного зусилля.

За оцінкою Й. Брокмейера і Рома Харре, наратив є не описом якоїсь реальності, а «інструкцією» з визначення і розуміння останньої, наводячи як приклад правила гри у теніс, які лише створюють ілюзію опису процесу гри, а насправді є лише засобом «викликати гравців до існування».

Ще однією характеристикою наративу виступає запропонований Італо Кальвіно термін «leggerezza» — легкість, яку наративна уява може вдихнути у *pezantezza* — важку дійсність [<http://ru.wikipedia.org/wiki/Наратив>].

У рамках свого дослідження В.Лабов визначає наратив як сукупність специфічних лінгвістичних засобів, що перетворюють «сирий» минулий досвід у хронологічно впорядковані й емоційно і соціально оформлені події: наратив - це «спосіб репрезентації минулого досвіду за допомогою послідовності впорядкованих речень, які відображають часову послідовність подій» [Labov, William 1972, с 25].

Ми будемо мати на увазі під наративністю тип розповіді, у якому автор розповіді й оповідач можуть не співпадати, так як наратор - категорія суто текстова, а автор - позатекстова. Наратор є модальним фокусом, який задає систему часів, оцінок й інформації. Наратив - це те, що конструює наратор. Звідси можна зробити висновок, що поліфонічний наратив - це сукупність нараторів, які модулюють власне дискурс. У блзі схематично це можна показати таким чином:

H-наратор, n - безкінечність

Предметом дослідження у наративному аналізі є розказана історія з точки зору способів упорядкування досвіду у послідовний ланцюжок подій: наративний аналіз вивчає не лише зміст життєвого досвіду, а і форми роздуму над ним - лінгвістичні і культурні ресурси побудови історії і переконання слухача у її достовірності. Наративний аналіз передбачає співвідчуття життєвої ситуації «іншого» на основі власних навичок емпатії.

Об'єктом нашого дослідження є наративна поліфонічність блогу.

Метою нашого дослідження є визначення поліфонічної наративності дискурсу блогу

Завданням нашого дослідження є визначення істиності наративу певного англомовного блогу.

Необхідними лінгвістичними ознаками наративу є: 1) наявність підрядних речень, які відповідають часовій організації подій: “And now, since my back hurting isn't bad enough, so I have a SINUS INFECTION, that's why COLOR me irritated and made miserable”. 2) віднесеність оповіді до минулого часу: “ The visit was the usual blend of nice and frustrating. It was good to see everyone. Heather was doing better, just moved into her own house with Cooper and was working nights. She was trying to keep a balance with her ex-husband, keeping the peace because he kept their son while she was working. Seemed everyone gave her a hard time because he took advantage of the fact, coming to her house a lot, eating her food, etc. ” 3) наявність певних структурних компонентів – орієнтування (опису місця, часу дії, персонажів), ускладнення чи конфлікту, оцінки (вираження авторського ставлення до подій), розв'язання ускладнення і коди (завершення розповіді і її відношення до «тут-і-тепер»): “ I think Mom and Uncle Jimmy are trying to pull me into some of the drama with Helen, the woman who is paid by worker's comp to take care of Mom but doesn't. I told Mom she needs to discuss this all with her attorney. Mom moved to Uncle Jimmy's last week. Helen has been up once, this evening at 5pm for an hour and a half. Yep, the attorney needs to be involved and a replacement found if the woman doesn't want to come and do her job. I told mom, it's not mean, it's a fact. If she doesn't work, she shouldn't get paid. Period. ”[<http://eternalneophyte.livejournal.com/>].

Лабов формулює такі основні поняття нарративного аналізу : *«інформаційна значимість»* (розповідь має зацікавити аудиторію, щоб виправдати своє виникнення); *«кредит довіри»* (ступінь впевненості аудиторії у тому, що події сталися саме так, як їх описує оповідач) - чим вища інформаційна значимість, тим менший кредит довіри (чим більше відомими виявляються події для аудиторії, тим менше вона довіряє оповідачу); *«каузальність»* (вибір причин і наслідків у потоці подій); *«схвалення чи несхвалення»* аудиторією бачення світу оповідачем; *«об'єктивність»* (як вираз емоцій чи як спостереження матеріальних об'єктів і подій).

Основоположником теорії «поліфонічності» під якою розуміють діалог мов, який виникає або на основі цитування слова у новому культурному контексті, або схрещення слова, яке пародіює з тим, що пародіюється можна вважати М.М.Бахтіна.

Традиційна назва нарративного аналізу, *«сюжетний»* аналіз, говорить про те, що він ґрунтується на принципах структурного розгляду тексту, які були висунуті на початку ХХ в. В. Проппом [Пропп 1963, с. 12].

В цілому нарративний аналіз можна віднести до *інтерпретативної парадигми* соціального знання, у рамках якої вербальні, і невербальні засоби розглядаються як «вікна» у внутрішній світ людини і стають майже невідмінними від реальності.

Робота з нарративами передбачає декілька етапів :1) безпосередня участь інформанта (рефлексія, спогади, накопичення окремих фактів у спостереженнях); 2) конструювання наративу так, щоб авторська інтерпретація подій стала зрозуміла учасникам дискурсу 3) фіксація мовленнєвої дії 4) аналіз (вивчення наративу з точки зору форми, стилю і розміщення життєвих

фрагментів) і створення певної міні-теорії (власної версії явища, що вивчається), виходячи із поставлених дослідницьких завдань і теоретичних уподобань; 5) сприйняття реципієнтами нарративу (можливі коментарі). Кожен із перерахованих етапів, з одного боку, конституює описуваний у нарративі досвід, надаючи йому зміст, а з іншого, - «стискає», редукує, спотворює і змінює його .

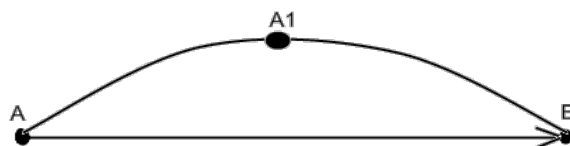
Поліфонічно - нарративним дискурсом ми будемо вважати дискурс, який має часову структуру й описує змінну ситуацію (тобто такий, що відповідає вимогам подієвості). Це може бути рецензія, відгук про кінофільм, серіал, балет, і т.п. (тобто те, що є артефактами масової культури).

Можна виділити такі нарративні рівні дискурсу блогу:

- 1. Архів повідомлень**
- 2. Власне нарративний дискурс**
- 3. Позанаративний дискурс**

При нарративному аналізі дискурсу блогу перш за все ми розглядаємо:

1. Сигніфікативний маршрут від автора повідомлення до автора блогу (одного чи декількох), де А - автор поза мережею, Б- наратор у тексті блогу, А1 - віртуальна персона автора.

Звідси маємо:

A1 впливає на A й ускладнює конструкцію наративу, що відрізняє дискурс блогу від інших наративів.

2. Егоцентричність і темацентричність наративного простору блогу, яка може варіюватися.

Проаналізувавши поліфонічну наративність дискурсу блогу можна зробити такий **висновок**: розгорнутість на віртуальну персону і реальну персоналію в інтерактивному форматі блогосфери може бути спонтанно підмінена предметоцентричністю конкретного повідомлення, коли наративний фокус зміщується з наратора на зміст, тоді зміст отримує розширений розвиток у поліфонічному просторі (стає власністю усіх). Визначити поліфонічну наративність дискурсу блогу неможливо, це можна зробити тільки за наявності детально проаналізованих коментарів.

Наскрізною ланкою при побудові наративного дискурсу є також так звана точка зору, яка визначає темпоральну організацію наративного дискурсу. «Точка зору» є авторською позицією, з якої ведеться розповідь (опис) у художньому тексті. В.Шмід визначає поняття точки зору як *«вузол умов, який утворюється зовнішніми і внутрішніми факторами і впливає на сприйняття і передачу подій»*, где *події, що розповідаються* – об'єкт точки зору [Шмід 2003, с. 121].

В обох моделях точка зору («сприйняття і передача подій») обумовлені або внутрішніми, або зовнішніми факторами. «Наратор» може передавати події, знаходячись «ізсередини», спостерігаючи все своїми очима, даючи тому, що відбувається, власну оцінку і т.д., або «іззовні», наче віддаляючись від подій, які оповідаються, і передаючи слово персонажам твору.

Вплив «точки зору» на організацію поліфонічної наративності дискурсу блогу буде розглянутий надалі в окремій роботі.

Література

1. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна / Пер. с фр. Н.А. Шматко. СПб., 1998. 160 с
2. Пропп В. Я. Морфология сказки. - М., 1969.
3. Шмидт. Нарратология. - М.: Языки славянской культуры, 2003. - 312 с. - (Studia philologica).
4. Labov, William. The Transformation of Experience in Narrative Syntax // Language in the Inner City. Philadelphia, 1972.
5. [Електронний ресурс] <http://ru.wikipedia.org/wiki/Нарратив>
6. [Електронний ресурс] <http://eternalneophyte.livejournal.com/>